

20.2.2017

Maanteiden pysäkkietojen ylläpito-ohje ELY-keskuksille

Pysäkkiaineiston ylläpito tehdään jatkossa ainoastaan pysäkkietojen valtakunnallisessa Master-tietokannassa Digiroadissa (OTH-sovellus). Digiroadin ja Tierekisterin välinen automaattinen tiedonsiirto mahdollistaa syksystä 2016 eteenpäin pysäkkiaineiston ylläpidon yhdessä tietojärjestelmässä.

Vuonna 2016 kesäkuun ja syyskuun välisenä aikana on tehty pysäkkietojen harmonisointi Digiroadin ja Tierekisterin välillä. Harmonisoinnin yhteydessä on korjattu pysäkkien sijainnit ja tunnukset vastaamaan toisiaan. Muutoksia on tehty sekä Digiroadissa että Tierekisterissä. Tunnukset ja sijainnit ovat nyt vastaavat molemmissa järjestelmissä. Jos ELY-keskus huomaa harmonisoinnissa tehdyissä muutoksissa virheitä, korjataan oikea tieto Digiroadissa.

Muuttunut tieto päivittyy automaattisesti myös Tierekisteriin samalla hetkellä, kun muutos tehdään Digiroadissa. Jos tietoa ei pystytä tallentamaan Tierekisteriin (esim. tietokantayhteyden ollessa poikki), ei tietoa tallenneta myöskään Digiroadin puolella vaan tietojen ylläpitäjälle tulee ilmoitus: "Tietojen tallentaminen/muokkaaminen Tierekisterissä epäonnistui. Tehtyjä muutoksia ei tallennettu OTH:ssa." Virheistä tallennuksessa voi ilmoittaa osoitteeseen pysakit@digiroad.fi

Harmonisointityö on voinut aiheuttaa virhettä myös Vallun reiteille. Vaikutukset Valluun on pyritty minimoimaan, mutta virheelliset pysäkkietodot on ollut kuitenkin pakko korjata myös Digiroadissa.

Tässä dokumentissa kuvataan pysäkkietojen ylläpito ja uudet toiminnallisuudet Digiroadissa. ELY-keskukset voivat itse määritellä kuinka pysäkkietojen ylläpito hoidetaan alueellisesti ELY-keskusten sisällä. Prosessissa on käytetty Digiroad-operaattorille tietoon tulleita nimikkeitä, joilla on kuvattu sitä, miten ELY-keskusten työnjako on hoidettu aikaisemmin Tierekisterin ja Digiroadin välillä. Digiroad-operaattori ei kuitenkaan halua ottaa kantaa siihen, miten ELYjen henkilöstö jakaa pysäkkietojen ylläpitoon liittyvät työtehtävät keskenään. Tärkeintä on, että pysäkkiaineisto on ajan tasalla Digiroad-järjestelmässä ja varustetiedot päivitetään pysäkkille Tierekisterin oman varustejärjestelmän kautta. Tämä ohje on tarkoitettu muistilistaksi siitä, mitä asioita pysäkkien ylläpidon osalta tulee huomioida ja se korvaa aiemmat pysäkkietojen ylläpito-ohjeet.

1. Pysäkin ominaisuustiedot Digiroadissa ja Tierekisterissä

- Digiroad on pysäkkitietojen valtakunnallinen master-tietokanta, josta pysäkkitiedot siirtyvät valtakunnallisten joukkoliikenteen järjestelmien käyttöön. Esimerkiksi Matka.fi, Vallu, Waltti.
- Jatkossa pysäkkitietoja ylläpidetään **Digiroadissa** ELY-keskusten pysäkkien osalta.
- Tierekisteri toimii edelleen maanteiden osalta keskitettynä tienpidon tietovarastona. Pysäkkien **varustetiedot** on edelleen lisättävä **Tierekisteriin Tiestötietovastaavan toimesta**.

2. Joukkoliikennevastaavan ja Tiestötietovastaavan roolit

Joukkoliikennevastaava ja Tiestötietovastaava (tai muut ELYn nimeämät henkilöt) tekevät yhteistyötä pysäkkien lisäys-, poisto- ja muutostöissä tämän ja TL196 mukaisesti. Erityisesti silloin kun pysäkit ja niiden varusteet eivät kohtaa, tulee Joukkoliikennevastaavan ja Tiestötietovastaavan selvittää, mistä ristiriidat johtuvat ja korjata virheelliset tiedot. Pysäkkitietojen muutosten hallinta on kuvattu myös kuvaliitteissä ohjeen lopussa.

Pysäkkiaineiston tulee olla oikein ja ajan tasalla Digiroadissa, jotta eri toimijat saavat hyödynnettyä laadukasta pysäkkiaineistoa. Digiroadiin on tehtävä muutokset huolella ja tiedostaen muutosten vaikutukset hyödyntäjille.

3. Pysäkkitiedon ylläpito Digiroadissa

3.1. Uuden pysäkin lisääminen maantielle

ELYn nimeämä henkilö lisää pysäkin oikeaan sijaintiin OTH-sovelluksessa. Pysäkki tallennuu tällöin Digiroad-tietojärjestelmään. Pysäkillle generoituu automaattisesti pysäkin valtakunnallinen Id. **Pysäkillle valitaan ylläpitäjäksi ELY-keskus, jolloin pysäkillle muodostuu automaattisesti Livi-tunniste.** OTH:ssa lisätty pysäkki saa Livi-tunnisteen muodossa OTHJvaltakunnallinen Id esim. OTHJ123456. Valtakunnallinen Id ja Livi-tunniste tulevat näkyviin tallennuksen jälkeen. Ennen tallennusta on myös lisättävä pysäkin tyyppi.

Pysäkin ominaisuustiedot ja sijainti päivittyvät välittömästi Tierekisteriin. Pysäkin voimaantuloa voi ennakoida lisäämällä pysäkki Digiroadissa ja asettamalla sille ensimmäisen voimassaolopäivän tulevaisuuteen. Silloin pysäkki ei vielä tule näkyviin Tierekisterin nykytilassa.

20.2.2017

OTH:ssa pysäkin lisännen henkilön on ilmoitettava uuden pysäkin Livi-tunniste (PYSTUNNUS) sille taholle, joka ELY:ssä vastaa pysäkin varustetietojen lisäämisestä Tiererekisteriin.

Pysäkin lisäämisen yhteydessä OTH:ssa tulee huolehtia siitä, että jokaisella maantie-pysäkillä on kunnan sisällä yksilöivä informatiivinen nimi. Mikäli ELY-keskus ylläpitää yksityisteiden pysäkkejä tai vastaa kunnan katuverkon pysäkkien ylläpidosta, myös näiden pysäkkien nimeämisestä huolehditaan ELY:ssä. HSL-alueella HSL nimeää liikennöimänsä maantiepysäkit, Uudenmaan ELY-keskus nimeää loput. Erillinen nimeämishoje Pysäkkien nimeäminen Digiroadiin löytyy liitteestä 1.

Muita Digiroadissa ylläpidettäviä ominaisuuksia ovat katos ja korotettu -tieto sekä ylläpitäjän tunnus ja matkustajatunnus, jos ne ovat tiedossa.

3.2. Pysäkin poisto

Pysäkki asetetaan pois käytöstä Digiroadissa asettamalla pysäkillä viimeinen voimassaolopäivä. Näin toimitaan, mikäli pysäkkiä ei fyysisesti hävitetä maastosta, vaan pysäkki ainoastaan jää pois liikenteeltä. Tiererekisteriin päivittyy automaattisesti tieto pysäkin päättymisestä.

Kokonaan poistettu pysäkki, jota ei ole enää olemassa maastossa, poistetaan Digiroadissa asettamalla ”Poista” kenttään merkki. Pysäkki poistuu kokonaan myös Tiererekisteristä.

ELY-keskuksen on huolehdittava, että pysäkin poiston jälkeen tiedotetaan Vallua, jotta reititys säilyisi eheänä. Pysäkin voi poistaa voimasta oma-aloitteisesti tai toimittaa poistettavan pysäkin Valtakunnallisen Id:n Digiroad-operaattorille.

Kaikkien poistettavien pysäkkien Valtakunnalliset Id:t tulee ilmoittaa Digiroad-operaattorille pysakit@digiroad.fi. Pysäkillä tulee ilmoittaa myös korvaava pysäkki, jos sellainen on tiedossa. Digiroad-operaattorilla on käytössään listaus valtakunnallisessa käytössä olevista pysäkeistä. Näin varmistetaan, että pysäkkien reititys Digiroadin pysäkkiaineistoa hyödyntävissä järjestelmissä säilyy eheänä, vaikka reitillä oleva pysäkki poistuu liikenteestä.

3.3. Pysäkin sijainnin korjaus

Pysäkin siirto Digiroadissa muokkaa pysäkin tunnuksia Tiererekisterin tarpeita varten. Kun pysäkkiä siirretään Digiroadissa **enemmän kuin 50 metriä, päivittyy pysäkillä uusi Valtakunnallinen Id ja Livi-tunnus.** Tiererekisterin näkökulmasta kyseessä on uusi pysäkki, jolloin pysäkillä muodostuu uusi Livi-tunniste ja Valtakunnallinen id. Käytännössä DR lakauttaa vanhan pysäkin ja luo uuden pysäkin.

Pysäkillä säilyy vanhan pysäkin tiedot kaikkien muiden ominaisuustietojen paitsi **valtakunnallisen id:n ja Livi-tunnuksen** osalta. Sovellus kysyy varmistuksen pysäkin siirrolle, jos pysäkkiä siirretään yli 50 metriä.

Pysäkin sijainnin muuttuessa yli 50 metriä täytyy ELY-keskuksen huolehtia, että Id muutos (vanha valtakunnallinen id ja uusi valtakunnallinen id) ilmoitetaan operaattorille. Katso ohjeet muuttuneen id:n ilmoittamisesta operaattorille kohdasta 3.2. Pysäkin poisto! Huomioithan että pysäkin siirtäminen voi aiheuttaa virhettä reittilinjauksiin Vallussa. Kyseisen pysäkin kautta kulkevien reittien eheys täytyy tarkistaa Vallusta.

4. Pysäkkitiedot Tierekisterissä

Taulukossa 1 on kuvattu tietojen siirtyminen Digiroadista Tierekisterin tietolajin TL196 osalta. Taulukossa on kuvattu tunnusten vastaavuudet Tierekisterissä.

Taulukko 1: Tierekisteri ja Digiroadin tietosisältöjen vastaavuus TL196

Tierekisteri	Vastaavuus Digiroadissa	Ylläpito
PYSID	Valtakunnallinen ID	Digiroad generoi. Tieto siirtyy automaattisesti Digiroadista.
PYSTUNNUS	Livi-tunniste	Digiroad generoi. Tieto siirtyy automaattisesti Digiroadista.
STOPCODE	Matkustajatunnus	Ylläpidetään Digiroadissa. Tieto siirtyy automaattisesti Digiroadista.
PYSNIMI	Pysäkin nimi suomeksi	Ylläpidetään Digiroadissa. Tieto siirtyy automaattisesti Digiroadista.
STOPNAMN	Pysäkin nimi ruotsiksi.	Ylläpidetään Digiroadissa. Tieto siirtyy automaattisesti Digiroadista.
PUOLITIETO	Vaikutussuunta	Ylläpidetään Digiroadissa. Tieto siirtyy automaattisesti Digiroadista.
BUSSITY (P)	Pysäkin tyyppi (paikallis- ja/tai kaukoliikenne tai virtuaali-pysäkki	Ylläpidetään Digiroadissa. Tieto siirtyy automaattisesti Digiroadista.
PIKAVUO	Pysäkin tyyppi pikavuoro	Ylläpidetään Digiroadissa. Tieto siirtyy automaattisesti Digiroadista.

KATOS	Katos	Ylläpidetään Digiroadissa. Tieto siirtyy automaattisesti Digiroadista.
KOROTETTU	Korotettu	Ylläpidetään Digiroadissa. Tieto siirtyy automaattisesti Digiroadista.

4.1. Varustetietojen käsittely Tierekisterissä

Pysäkin mahdolliset varusteet päivitetään Tierekisterissä. Tierekisteri siirtää automaattisesti Tierekisterissä olemassa olevat tl507 ja tl508 pysäkin varusteet ja niiden historian pysäkin sijaintia muutettaessa OTH:ssa. Jos OTH:ssa asetetaan pysäkillä viimeinen voimassaolopäivä, myös pysäkillä liittyvät varusteet saavat lakkautuspäivämäärän. Uuden pysäkin lisännyt henkilö ilmoittaa Pystynnyksen (Livi-tunniste) edelleen sille taholle, joka lisää tarvittavat varustetiedot Tierekisteriin (voi olla myös sama henkilö). Tietolaji 196 ei ole enää päivitettävissä Tierekisterissä.

Inventointipäivä tieto näkyy Digiroadissa ainoastaan ELY-keskusten ylläpitämille maantie-pysäkeille. Inventointipäivä on muokattavissa OTH:ssa. Jos inventointipäivää ei muokata erikseen OTH:ssa, sovellus luo inventointipäiväksi pysäkin ensimmäisen voimassaolopäivän.

5. Poikkeukset Digiroadin pysäkkien ylläpidossa maanteilla

1. ELYn edustaja voi ylläpitää OTH:ssa maanteiden pysäkkitietojen lisäksi myös liikennöinnissä tarvitsemiensa yksityisteiden pysäkkien tietoja. Nämä tiedot eivät siirry Tierekisteriin.
2. Virtuaalipysäkit eivät päivyty Tierekisteriin eikä niille muodostu Livi-tunnusta. Virtuaalipysäkillä ei ole OTH:ssa mahdollisuutta lisätä muita tyyppejä. Pysäkit, joilla ei ole maastossa merkkiä, mutta niitä tarvitaan reitityksiä varten, lisätään OTH:hon virtuaalipysäkkinä.
3. HSL-ylläpitää alueellaan myös maanteiden pysäkkien tietoja OTH:ssa. Operaattori päivittää kerran viikossa HSL aineistossa tapahtuneet muutokset. Näiden HSL pysäkkien osalta tieto siirtyy operaattorin tekemän päivityksen myötä myös Tierekisteriin. Uudenmaan alueen ELYn edustajan on kuitenkin huolehdittava yhteydenpidosta HSL:n kanssa katos- ja kilpi-muutoksista.
4. Poikkeustapauksissa ELY-keskus voi vastata kunnan puolesta kaduilla olevien pysäkkien ylläpidosta OTH:ssa. Muissa tapauksissa ELY-keskuksen ei tarvitse koskea OTH:ssa katuverkon pysäkkitietoihin, ellei asiasta ole erikseen sovittu kunnan kanssa.

20.2.2017

Digiroadiin liittyvät kysymykset toimitetaan suoraan Digiroad-operaattorille pysakit@digiroad.fi tai puhelimitse 040-5072301.

Pysäkkiaineisto csv-muodossa on ladattavissa Digiroadin nettisivulta Pysäkkiaineistot-osiosta.

http://www.liikennevirasto.fi/avoindata/digiroad/aineisto/pysakkiaineisto#.V_9qU_mLSUI

OTH-sovelluksen käyttöohjeessa on kuvattu tarkemmin pysäkkitiedon ylläpito Digiroadissa. Käyttöohjeeseen pääsee suoraan sovelluksesta <https://extranet.liikennevirasto.fi/digiroad/>.

LIITE 1

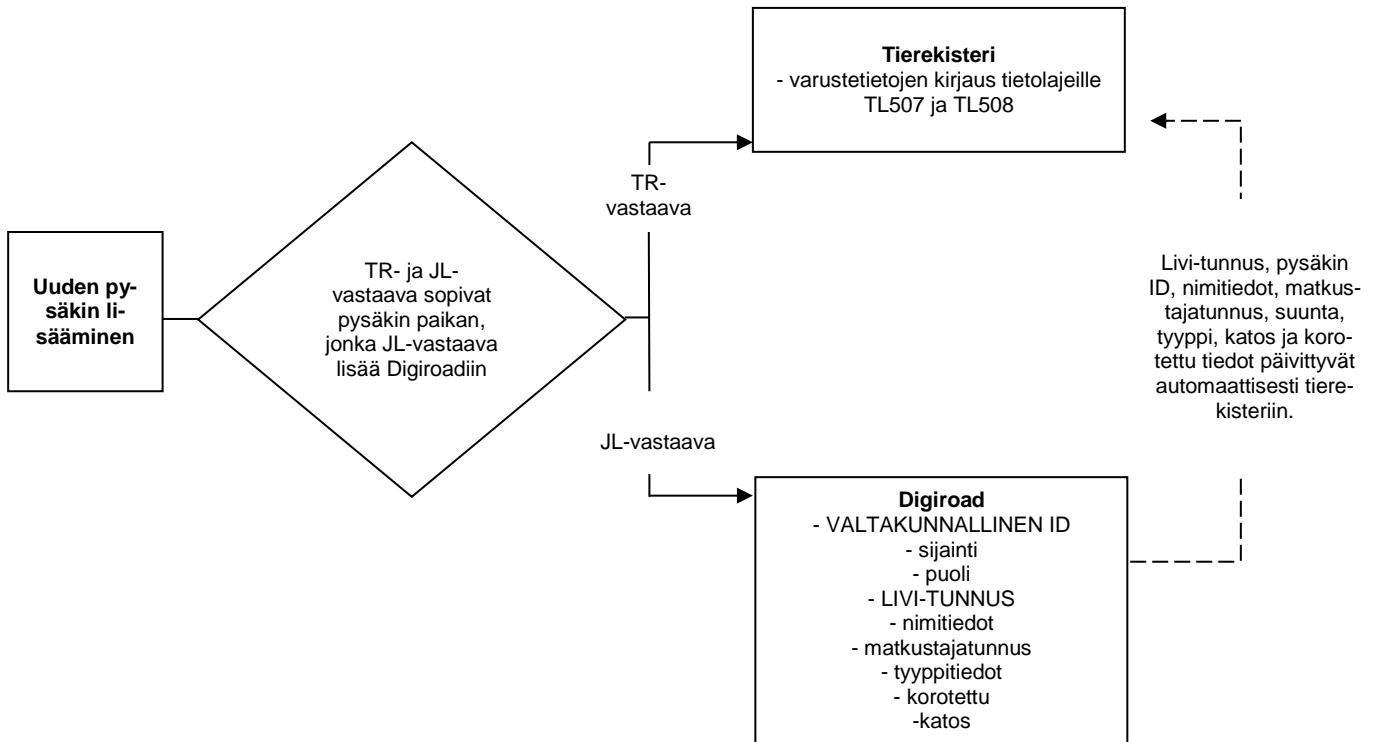
Pysäkkien nimeäminen Digiroadissa

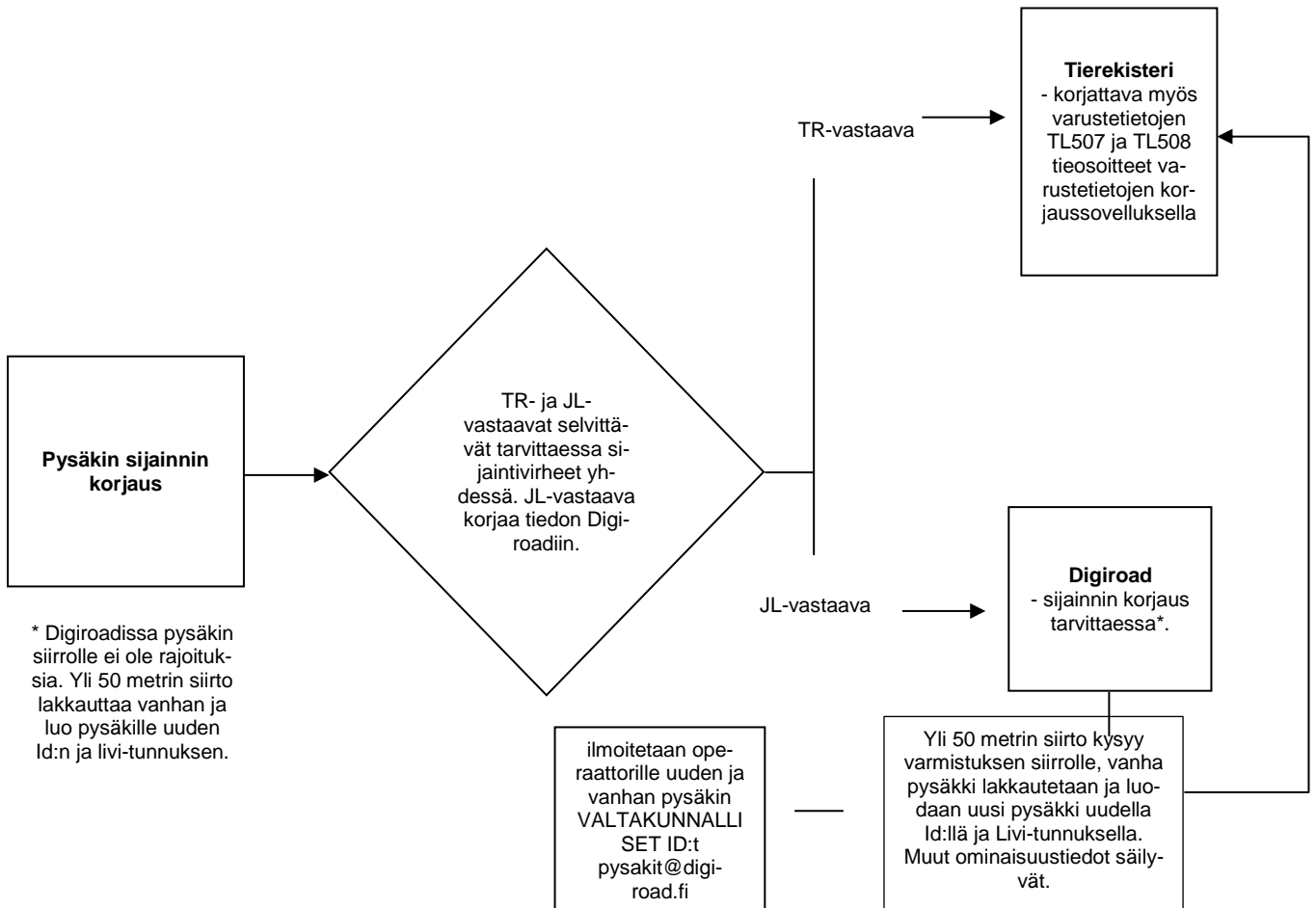
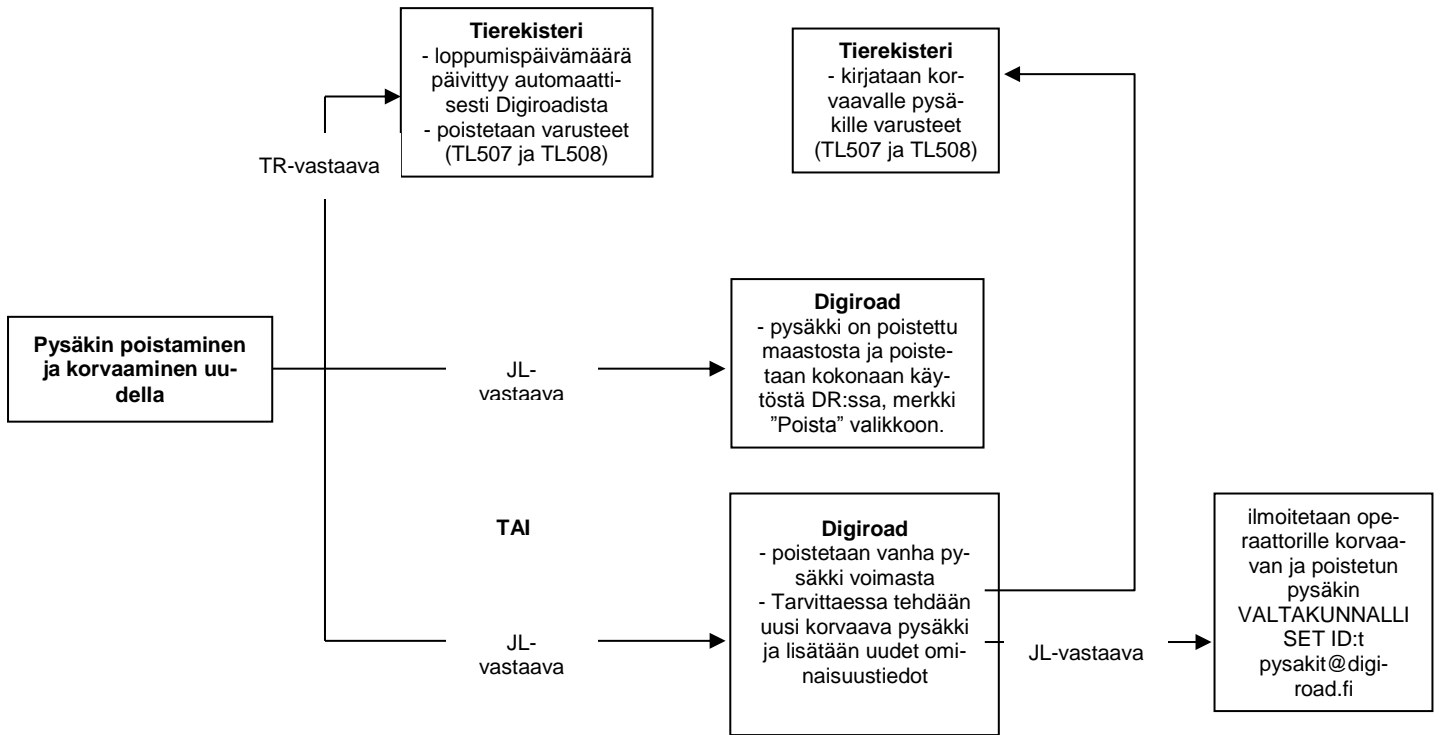
KUVAT

Uuden pysäkin lisääminen

Pysäkin poistaminen ja korvaaminen uudella

Pysäkin sijainnin korjaus

* Digiroadissa pysäkin siirrolle ei ole rajoituksia. Yli 50 metrin siirto lakkauttaa vanhan ja luo pysäkkille uuden Id:n ja livi-tunnuksen.